

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності,	242 Туризм і рекреація
Тип і назва освітньої програми	ОПП Туризм
Курс, семестр	Курс – 1, семестр – 1
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 4. Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 26 год., практичних занять – 14 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова викладання	Державна
ННІ, факультет кафедри	Факультет обліку та фінансів Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробника	<i>Викладач:</i> Шевчук Сергій Миколайович, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій, професор кафедри фінансів, фінансів, банківської справи та страхування. Контакти: каб. 8 (навчальний корпус № 1) e-mail: serhii.shevchuk@pdau.edu.ua <i>Сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/shevchuk-sergiy-mykolayovych

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумовою вивчення навчальної дисципліни є зміст шкільного курсу географії. Дисципліна взаємопов'язана з освітніми компонентами «Основи туризмознавства» та «Рекреалогія і курортна справа», які вивчаються одночасно.
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу ЗК 5. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК13. Здатність планувати та управляти часом. <i>фахові:</i> ФК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. ФК 3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій. ФК 5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів. ФК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
Програмні результати навчання	ПР 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. ПР 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ. ПР 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій. ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПР 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

ОК «Географія туризму та рекреації» відіграє важливу роль у формуванні базових соціальних навичок (soft skills), необхідних для подальшого професійного та особистісного розвитку; здобувачі освіти вчаться працювати з інформацією, критично мислити, презентувати власні ідеї, аргументувати позицію та брати участь у дискусіях, що сприяє розвитку комунікативних умінь і впевненості у спілкуванні. Виконання групових завдань та практичних робіт формує навички командної роботи, лідерства, організованості та відповідальності. Одночасно дисципліна стимулює креативність, толерантність до різних культур і здатність знаходити компроміси.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування у здобувачів освіти системних знань про теоретичні засади, ресурси та територіальні особливості розвитку туризму і рекреації у світі та в Україні, а також практичних умінь щодо аналізу й оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу різних регіонів. У процесі опанування курсу студенти засвоюють принципи класифікації рекреаційних ресурсів, вивчають географію основних видів туризму та рекреації, знайомляться з просторовими закономірностями функціонування рекреаційних систем і комплексів. Дисципліна сприяє розвитку здатності діяти соціально відповідально та екологічно свідомо, розуміти сучасні тенденції й регіональні пріоритети у сфері туризму, що є підґрунтям для подальшої професійної діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи географії туризму та рекреації.

Тема 2. Фактори розвитку туризму.

Тема 3. Географія основних видів туризму.

Тема 4. Географія туризму та рекреації Європи.

Тема 5. Географія туризму та рекреації Азії.

Тема 6. Географія туризму та рекреації Північної Америки.

Тема 7. Географія туризму та рекреації Південної Америки.

Тема 8. Географія туризму та рекреації Африки.

Тема 9. Географія туризму Австралії та Океанії.

Тема 10. Центральний та Східний рекреаційні райони України.

Тема 11. Південний рекреаційний район України.

Тема 12. Західний рекреаційний район України.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда. Наочні методи: ілюстрування, демонстрація. Практичні методи навчання: конспектування, вправи, практичні завдання, робота з навчально-методичною літературою. Пояснювально-ілюстративний метод. Частково-пошуковий метод. Метод проблемного викладу навчального матеріалу. Метод портфоліо. Інтерактивні методи: мозковий штурм, дискусії. Комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій та комп'ютерних програм.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів. Шкала та критерії оцінювання РН

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату факультету обліку та фінансів.

- щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача і здобувача вищої освіти ПДАУ – <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

- щодо відвідування

Відвідування усіх видів занять є обов'язковим; при наявності індивідуального графіку співпраця здобувача освіти та викладача відбувається згідно узгодженого наперед графіка.

- щодо

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів

зарахування результатів неформальної/інформальної освіти	навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ.

- щодо оскарження результатів оцінювання	Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату факультету обліку та фінансів відповідно до положення ПДАУ про організацію освітнього процесу.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Аріон О. В. Географія подорожей та туризму: навчально-методичний посібник. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка. 2023. 121 с.
2. Доценко А. І. Географія туризму : навч. посібник. Київ : Університет «Україна». 2020. 177 с.
3. Монастирський В. Р. Природні ресурси і рекреаційні комплекси світу : навч. Посібник. ННБК «АТБ». Львів, 2022. 200 с.
4. Рекреаційні комплекси світу: навч. посібник / І. Л. Полчанінова, М. М. Покогодна; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 182 с.

Допоміжні

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ : ВПЦ «Київ. ун-т», 2001. 395 с.
2. Географія туризму: екологічний туризм : підручник / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, А. С. Осіпчук . Київ : SBA Print, 2021. 252 с.
3. Герасименко В. Г. та ін. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
4. Дехтяр Н. А. Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні: монографія. Харків : Лібуркіна Л.М., 2021. 469 с.
5. Мальська М. П., Паньків Н. М. Туристично-ресурсний потенціал території : підруч. для студ. спец. 242 «Туризм». Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ : Піча Ю. В., 2023. 533 с.
6. Моца А. А., Шевчук С. М., Серeda Н. М. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41.
7. Нефедова Н. Є., Яворська В. В., Куделіна С. Б. Географія туризму: навчально-методичний посібник. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2018. 160 с.
8. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Савчук А.Ю. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України. Монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 209 с.
9. Рутинський М. Й. Географія туризму України: навч.-метод. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
10. Чир Н.В. Рекреаційна географія : навч-метод. посіб. Мукачєво: вид-во Дишкант С.Я., 2019. 156 с.
11. Шевчук С. М. Рекреаційна географія. Навчально-методичний посібник. Полтава. ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2012. 96 с.
12. Шевчук С. М., Вовк С. В., Цуркан І. М. Організація функціонування спеціалізованих туристичних дестинацій в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44.
13. Romanenko Y. O., Boiko V. O., Shevchuk S. M., Varabanova V. V., Karpinska N. V. Rural development by stimulating agro-tourism activities. *International Journal of Management*. Volume 11, Issue 4, April 2020. Pp. 605–613.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Всесвітня туристична організація. UNWTO. URL: <https://www.unwto.org/>
2. Все про туризм – туристична бібліотека. URL: <http://www.infotour.in.ua/>
3. Туристична асоціація України. URL: <http://www.tau.org.ua/>
4. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua/>

Ресурси для неформальної / інформальної освіти

1. Навчальний онлайн курс «Основи туризму». Академія NTO.UA. URL: <https://academy.nto.ua/main.html>
2. Країнознавство. Університет «Україна». URL: <https://courses.uu.ua/product/krainoznavstvo> .
3. Онлайн-курси менеджера з туризму від «Поїхали з нами». URL: <https://www.pohalisnami.ua/ua> .

Реквізити затвердження	Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, протокол від 02 вересня 2024 року № 1.

Додаток до силабусу

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	Денна форма здобуття освіти 242ТР_бд_2024				
	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Конт- рольна робота	Екзамен	Разом
Тема 1. Теоретичні основи географії туризму та рекреації	-	5			5
Тема 2. Фактори розвитку туризму	-	5			5
Тема 3. Географія основних видів туризму	-	5			5
Тема 4. Географія туризму та рекреації Європи	5	-			5
Тема 5. Географія туризму та рекреації Азії	5	-			5
Тема 6. Географія туризму та рекреації Північної Америки	-	5			5
Тема 7. Географія туризму та рекреації Південної Америки	5	-			5
Тема 8. Географія туризму та рекреації Африки	5	-			5
Тема 9. Географія туризму Австралії та Океанії	-	5			5
Тема 10. Центральний та Східний рекреаційні райони України	5	5			10
Тема 11. Південний рекреаційний район України	5	5			10
Тема 12. Західний рекреаційний район України	5	-			10
Екзамен	-	-	-	20	20
Разом	35	35	10	20	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях

Бали	Критерії оцінювання
5	виконання завдань, у ході проведення практичної роботи здійснене у повному обсязі, звіт роботи не містить неточностей, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні
4	виконання завдань, у ході проведення практичної роботи здійснене не у повному обсязі, звіт роботи містить незначні неточності, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за достатнім критерієм
3	виконання завдань, у ході проведення практичної роботи здійснене не у повному обсязі, звіт роботи містить незначні неточності, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за середнім критерієм

Бали	Критерії оцінювання
2	виконання завдань, у ході проведення практичної роботи здійснене не у повному обсязі, звіт роботи містить неточності, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за низьким критерієм
1	відсутність результатів, отриманих у ході проведення практичної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
0	здобувач вищої освіти був відсутній на практичній роботі чи не надав результатів її виконання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
5	здобувач освіти упевнено та повністю відтворює всі географічні назви й об'єкти, передбачені завданням, без помилок; демонструє високий рівень підготовки та сформовані навички орієнтування у просторовій організації туризму та рекреації.
4	здобувач освіти знає майже всі географічні об'єкти туристично-рекреаційного значення, допускає лише незначні неточності у вимові чи розташуванні окремих з них; рівень знань достатній.
3	здобувач освіти відтворює на карті більшу частину географічних назв та об'єктів, але допускає помітні неточності чи плутанину в їх локалізації; демонструє середній рівень підготовки.
2	здобувач освіти знає менше половини із переліку географічних об'єктів туристично-рекреаційної сфери, робить суттєві неточності, потребує постійних підказок викладача; рівень знань є низьким.
1	здобувач освіти відтворює на карті лише окремі географічні об'єкти, пов'язані з туризмом і рекреацією, але з численними помилками чи невпевненістю; рівень знань не дозволяє оцінити навіть мінімальні результати навчання.
0	здобувач освіти не продемонстрував жодних знань карти об'єктів туристично-рекреаційного значення або не з'явився на контроль самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
9-10	Здобувачем надана повна відповідь у письмовій формі (не менше 90% потрібної інформації)
7-8	Здобувачем надана достатньо повна відповідь у письмовій формі (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями.
5-6	Здобувачем надана неповна відповідь у письмовій формі (не менше 60% потрібної інформації та незначні помилки)
2-4	Здобувачем надана коротка відповідь у письмовій формі із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації)
1	Здобувачем надана коротка відповідь у письмовій формі із суттєвими помилками (менше 15% потрібної інформації)
0	Здобувач освіти відсутній на контрольній роботі, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Теоретичне питання № 1	6	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	5	Теоретичне питання розкрито із незначними помилками, що свідчить про добре засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
		навчання.
	4	Виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна, що свідчить про задовільне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	3	Відтворення матеріалу зі значними помилками, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про поверхневе засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	1-2	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
Теоретичне питання № 2	7	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	6	Теоретичне питання розкрито із незначними помилками, що свідчить про добре засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	5	Виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна, що свідчить про задовільне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	3-4	Відтворення матеріалу зі значними помилками, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про поверхневе засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	1-2	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
Теоретичне питання № 3	7	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	6	Теоретичне питання розкрито із незначними помилками, що свідчить про добре засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	5	Виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна, що свідчить про задовільне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	3-4	Відтворення матеріалу зі значними помилками, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про поверхневе засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	1-2	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
Всього (максимальна)	20	